

MALTÉZSKÝ RÁD
ZBOR DOBROVOLNÍKOV

SLOVENSKO

História Maltézskeho rádu

1048 Jeruzalem

Prvé počiatky rádu siahajú do roku 1048, kedy v Jeruzaleme dnes už blahoslavený Gerhard, založil pri nemocnici sv. Jána spoločenstvo starajúce sa o pútnikov z Európy cestujúcich do Svätej zeme. Tento čisto špitálny rád postupne dosiahol suverenitu od všetkých vtedajších inštitúcií. Bulou z 15. februára 1113 vydanou pápežom Paschalom II. boli uzákonené regule a nezávislosť rádu. Rytieri boli veriaci ľudia, ktorí boli viazaní tromi kláštorými sľubmi chudoby, čistoty a poslušnosti. Postupne rád nadobudol okrem nemocničnej starostlivosti aj dimenziu vojenskej ochrany pútnikov, ktorí boli napádaní miestnym obyvateľstvom. Tento rád prevzal na seba aj úlohu ochrany a obrany kresťanstva v pútnickej oblasti a následne vo všetkých historicky zadokumentovaných miestach, kde sa rád usadil. Ako svoj znak rád prijal osemcípý biely kríž, ktorý zostal symbolom rádu až do dnešných čias. Postupne znak osemcípeho kríža s pridanými úpravami prebralo nespočetné množstvo rádov a spoločenstiev aj v dnešných časoch.

1310 Rodos

Po strate mesta Akkon v roku 1291, poslednej bašte kresťanstva vo Svätej zemi, odchádza rád najprv na Cyprus a neskôr v roku 1310, pod vedením veľmajstra Fra' Foulques de Villaret na ostrov Rodos. Rád buduje mocné a silné námorné loďstvo, ktorým kontroluje východné Stredozemné more. Rád bol spravovaný veľmajstrom, kniežat'om z Rodosu. Razil tiež vlastné mince a udržiaval diplomatické vzťahy s ostatnými štátmi.

1530 Malta

Po šiestich mesiacoch obliehania a ťažkých bojoch silnou námornou flotilou a ešte silnejším vojskom sultána Suleimana sa museli rytieri rádu v roku 1523 dobrovoľne vzdať a museli čestne odísť z ostrova Rodos. V roku 1530 berie do vlastníctva veľmajster Fra' Philippe de Villiers de l'Isle Adam ostrov Malta, ktorý mu daroval cisár Karol V. V roku 1565 odvracajú pod vedením veľmajstra Fra' Jean de la Vallette (podľa neho je nazvané hlavné mesto Malty) veľké turecké obliehanie, ktoré trvalo tri mesiace. Najvýznamnejší rozkvet rádu bol zaznamenaný na Malte. To je jeden z dôvodov, prečo sa pôvodný názov Rád johanitov, premenoval na Maltézskeho rádu. Rád má svoju temer 1000-ročnú historickú kontinuitu a je jediným suverénnym rádom.

1571 Námorná bitka pri Lepante

Námorné loďstvo rádu, ktoré bolo považované za jedno z najmocnejších v Stredozemnom mori malo v roku 1571 v bitke pri Lepante podstatný podiel na konečnom víťazstve nad osmanskou námornou ríšou. Každý rytier musel po boji vždy slúžiť v miestnom hospici chorým a nevládnym. Neposlušnosť sa trestala silnými trestami medzi samotnými rytiermi. Rád vždy prvotne slúžil nemocným, za účelom, pre ktorý bol aj zriadený.

1798 Exil

O dve storočia neskôr, v roku 1798 obsadzuje nenásytný Napoleon Bonaparte pri svojej ceste do Egypta Maltu kvôli svojim strategickým záujmom. Rytieri, ktorí boli viazaní pravidlami rádu a ktorým bolo zakázané zdvihnúť zbraň voči kresťanom, považovali za nutné opustiť tento ostrov. I keď sa zmluvou z roku 1802 podpísanou v meste Amiens explicitne potvrdili suverénne práva rádu, nemôže sa rád vrátiť na tento ostrov.

1834 Rím

Potom, čo sa rád dočasne presťahoval do Messiny, Catanie a mesta Ferrara, usídlil sa s konečnou platnosťou v roku 1834 v Ríme, kde stojí pod ochranou exteritoriality a na ulici Via Condotti 68, vlastní magistrálny palác a na ulici Aventin má magistrálnu vilu.

Špitálny Maltézsky rád je aktívny v hospicoch už desať storočí...

Hospic v Jeruzaleme, 11. stor.

Hospic v Nitre, 21. stor.

Hospic - dom pokoja a zmiery u Bernadetky
Chrenovská, 22 B, 949 01 Nitra

20. a 21. storočie Maltézska pomoc – Zbor Dobrovoľníkov Maltézskeho Rádu

Pôvodná misia, teda nemocničná služba sa stala opäť hlavnou úlohou rádu. Dosiahla značný rozmach v priebehu uplynulých storočí. Počas prvej a druhej svetovej vojny sa zintenzívnili charitatívne úlohy a špitálna služba s medzinárodným pojmom Maltézska pomoc. Tento vývoj pokračuje pod vedením veľmajstra Fra' Angela de Mojana di Cologna (1962-1988), potom pod vedením kniežaťa veľmajstra Fra' Andrewa Bertieho a v súčasnosti pod vedením veľmajstra Fra' Matthewa Festinga. Celý maltézskejší svet sa stretáva každoročne v Lurdoch na prvý májový víkend, kedy členovia rádu prinašajú na toto pútnické miesto tých najťažšie chorých.

Na Slovensku má rád v súčasnosti 30 členov v stupňoch donáti, rytieri a kapláni. Členkami rádu sú aj dámy. Slovo dáma historicky pochádza práve z terminológie rádu a najviac sa toto slovo dáma udomácnilo na šľachtických dvoroch Francúzska a Anglicka. Postupným historickým vývojom sa dámou oslovujú nielen členky Maltézskeho rádu, ale stalo sa bežným oslovením ženského pohlavia, ktorým chceme vzdať väčšiu úctu.

Charitatívnu činnosť rád vykonáva prostredníctvom občianskeho združenia, ktoré sa vo svete volá Maltézska pomoc. Na Slovensku je to Zbor dobrovoľníkov Maltézskeho rádu. Dobrovoľníci v Bratislave, Košiciach, Nitre, Kežmarku, Banskej Bystrici, Žiline, Trenčíne a v Pezinku so zariadením robia svoju charitatívnu činnosť pre svoje okolie.

V Nitre vznikla iniciatíva Maltézskej družiny, ktorá svojim trvalým programom vykonáva asistenciu pre Hospic - Dom pokoja a zmiery u Bernadety, podľa svojich možností. Architektonicky krásny Hospic v nitrianskom brezovom háji je pozhnaním pre zomierajúcich. Je najkrajším prejavom lásky a úcty k našim blízkym, ktorí v čistote predovšetkým duchovnej, naveky odchádzajú kresťanský vysporiadani vo svojom svedomí do sveta iného.

Aktivity Hospicu sú krásnym príkladom, ako Suverénny rád Maltézskejších rytierov má pokračovať vo svojom temer tisícročnom prvotnom poslaní.

Pomoc núdnym a predovšetkým chorým je hlavným poslaním Maltézskeho rádu pod heslom **Tuitio fidei et obsequium pauperum**, čo v preklade znamená **Obrana viery a pomoc núdnym**.

Na dosiahnutie charitatívnych cieľov na území Slovenskej republiky Zbor Dobrovoľníkov Maltézskeho Rádu spolupracuje so subjektmi vykonávajúcimi sociálnu alebo zdravotnícku činnosť a s orgánmi verejnej správy na území SR, v súlade s ustanoveniami osobitných medzinárodných dohôd uzatvorených medzi Zvrchovaným rádom a vládou Slovenskej republiky a v súlade so slovenskou legislatívou.

Cieľom činností a aktivít Zboru Dobrovoľníkov Maltézskeho Rádu je praktické vykonávanie inštitucionálnych cieľov Zvrchovaného rádu podľa ustanovení článku 256 Maltézskeho kódexu.

Podrobnejšie informácie: www.orderofmalta.sk, www.orderofmalta.org,
www.hospice.sk/nitra/index.php

Adresa: Kapitulská 9, 811 01 Bratislava, Slovenská republika